

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2024. gada 18. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai novēršana – Direktīva (ES) 2015/849 – Piemērošanas joma – Atbildīgais subjekts – 3. panta 7. punkta c) apakšpunkts – Jēdziens “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” – Juridiskās adreses nodrošināšana – Nekustamā īpašuma īpašnieks, kas noslēdzis nomas līgumus ar juridiskām personām – Šo juridisko personu juridiskās adreses reģistrācija šajā nekustamajā īpašumā

Lietā C-22/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Administratīvā rajona tiesa (Latvija) iesniegusi ar 2023. gada 18. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 19. janvārī, tiesvedībā

SIA “Citadeles nekustamie īpašumi”

pret

Valsts ieņēmumu dienestu,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*], A. Kumins [*A. Kumin*] (referents) un I. Ziemele,

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” vārdā – S. Bokta-Strautmane, advokāte,
- Valsts ieņēmumu dienesta vārdā – I. Jaunzeme, ģenerāldirektore,
- Eiropas Komisijas vārdā – G. Goddin un I. Rubene, kā arī G. von Rintelen, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – latviešu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2024. gada 11. janvāra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV 2015, L 141, 73. lpp., labojums – OV 2023, L 2023/90038), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīvu (ES) 2018/843 (OV 2018, L 156, 43. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2015/849”), 3. panta 7. punkta c) apakšpunkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” un Valsts ieņēmumu dienestu (Latvija) (turpmāk tekstā – “VID”) attiecībā uz soda naudu, kas SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” piemērota par valsts tiesību normu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu pārkāpumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2015/849

- 3 Atbilstoši Direktīvas 2015/849 1. apsvērumam:

“Nelikumīgas naudas plūsma var kaitēt finanšu sektora integritātei, stabilitātei un reputācijai, kā arī apdraudēt [Eiropas] Savienības iekšējo tirgu un starptautisko attīstību. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, terorisma finansēšana un organizētā noziedzība joprojām ir nopietnas problēmas, kas būtu jārisina Savienības līmenī. Papildus krimināltiesiskās pieejas turpmākai pilnveidei Savienības līmenī finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu [terorisma] finansēšanai mērķtiecīga un samērīga nepieļaušana ir neaizstājama un var dot papildinošus rezultātus.”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šīs direktīvas mērķis ir nepieļaut to, ka Savienības finanšu sistēma tiek izmantota nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu [terorisma] finansēšanai.”

- 5 Minētās direktīvas 2. pantā ir noteikts:

“1. Šo direktīvu piemēro šādiem atbildīgajiem subjektiem:

[..]

3) šādām fiziskām vai juridiskām personām, kas darbojas, lai veiktu savu profesionālo darbību:

[..]

- b) notāriem un citiem neatkarīgiem juridisko profesiju pārstāvjiem, ja tie piedalās – vai nu darbojoties savu klientu vārdā un labā jebkādā finanšu vai nekustamā īpašuma darījumā, vai palīdzot darījumu plānošanā vai veikšanā sava klienta labā attiecībā uz:
- i) nekustamā īpašuma vai saimniecisku vienību pirkšanu un pārdošanu;

[..]

- c) trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējiem, kas nav ietverti a) vai b) apakšpunktā;
- d) nekustamā īpašuma aģentiem, tostarp gadījumos, kad tie rīkojas kā nekustamā īpašuma nomas starpnieki, taču tikai attiecībā uz darījumiem, kuriem ikmēneša nomas maksa ir EUR 10 000 vai vairāk;

[..]

7. Novērtējot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu [terorisma] finansēšanas risku šā panta nolūkā, dalībvalstis pievērš īpašu uzmanību jebkurai finanšu darbībai, par kuru uzskata, ka tās būtības dēļ to jo īpaši ir iespējams izmantot vai ļaunprātīgi izmantot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu [terorisma] finansēšanai.

[..]”

- 6 Direktīvas 2015/849 3. pantā ir paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

- 7) “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” ir jebkura persona, kura, veicot savu darījumdarbību, nodrošina trešai personai jebkurus no turpmāk minētajiem pakalpojumiem:
- a) sabiedrību vai citu juridisko personu veidošana;
 - b) sabiedrības direktora vai vadītāja, pilnsabiedrības biedra vai līdzīga amata pienākumu veikšana attiecībā uz citām juridiskām personām vai nokārtošana, ka cita persona veic minētos pienākumus;
 - c) juridiskās adreses, darījumdarbības, korespondences vai administratīvās adreses un citu saistītu pakalpojumu nodrošināšana sabiedrībai, pilnsabiedrībai vai citai juridiskai personai vai juridiskam veidojumam;
 - d) darbošanās kā pilnvarotai personai trustā vai līdzīgā juridiskā veidojumā vai nokārtošana, ka cita persona veic šīs darbības;
 - e) darbošanās kā akcionāra pārstāvim citas personas vārdā, kas nav regulētā tirgū kotēts uzņēmums, uz kuru attiecas informācijas izpaušanas prasības saskaņā ar Savienības tiesību aktiem vai līdzvērtīgi starptautiski standarti, vai nokārtošana, ka cita persona veic šīs darbības;

[..].”

- 7 Šīs direktīvas 4. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Dalībvalstis, saskaņā ar uz risku balstītu pieeju, nodrošina, ka šīs direktīvas darbības joma pilnīgi vai daļēji tiek attiecināta uz tām profesijām un uzņēmumu kategorijām, kas nav 2. panta 1. punktā minētie atbildīgie subjekti, bet kas veic darbības, kuras ir īpaši piemērotas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu [terorisma] finansēšanai.

2. Ja kāda dalībvalsts attiecina šīs direktīvas darbības jomu uz citām profesijām vai uzņēmumu kategorijām, kas nav minētas 2. panta 1. punktā, tā par savu lēmumu paziņo [Eiropas] Komisijai.”

8 Minētās direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“Lai nepieļautu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu [terorisma] finansēšanu, dalībvalstis šīs direktīvas darbības jomā var pieņemt vai paturēt spēkā stingrākus noteikumus, ievērojot Savienības tiesību aktus.”

Direktīva (ES) 2017/1132

9 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2017/1132 (2017. gada 14. jūnijs) attiecībā uz sabiedrību tiesību daži aspektiem (OV 2017, L 169, 46. lpp.) 4. pantu:

“Sabiedrības statūtos, inkorporēšanas dokumentā vai atsevišķā dokumentā, ko publicē saskaņā ar katras dalībvalsts tiesību aktos noteikto kārtību atbilstīgi 16. pantam, norāda vismaz šādas ziņas:

a) juridiskā adrese;

[..].”

Latvijas tiesības

10 2008. gada 17. jūlija Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums (*Latvijas Vēstnesis*, 2008. gads, Nr. 116) tika grozīts, lai tostarp transponētu Direktīvu 2015/849 Latvijas tiesību sistēmā.

11 Pamatlietas faktiskajiem apstākļiem piemērojamās šī likuma redakcijas (turpmāk tekstā – “Novēršanas likums”) 1. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Likumā ir lietoti šādi termini:

[..]

10) juridiska veidojuma vai juridiskas personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzējs – juridiskā vai fiziskā persona, kurai ir darījuma attiecības ar klientu un kura sniedz šādus pakalpojumus:

[..]

c) nodrošina juridisku veidojumu vai juridisku personu ar juridisko adresi, adresi pasta sūtījumu saņemšanai, darījuma norises vietas adresi, kā arī sniedz citus līdzīgus pakalpojumus.

[..].”

12 Novēršanas likuma 3. panta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Šā likuma subjekti ir personas, kuras veic saimniecisko vai profesionālo darbību:

[..]

5) juridiska veidojuma vai juridiskās personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzēji;

[..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” ir komercsabiedrība, kuras komercdarbības veidi tostarp ir sava nekustamā īpašuma pirkšana un pārdošana, kā arī sava nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana. No 2021. gada septembra līdz 2022. gada februārim VID kompetentā pārvalde veica šīs komercsabiedrības pārbaudi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā.
- 14 Pārbaudes aktā šī pārvalde norādīja – tā kā SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” ir iznomājusi telpas, kas atrodas tai piederošajā nekustamajā īpašumā, juridiskām personām un juridiskiem veidojumiem, kuri minētajās telpās ir reģistrējuši savas juridiskās adreses, ir uzskatāms, ka tā veic “juridiska veidojuma vai juridiskas personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzējas” darbību Novēršanas likuma 1. panta pirmās daļas 10. punkta izpratnē. Tomēr SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” neesot nedz reģistrējusi šo darbības veidu VID, nedz – šī iemesla dēļ – izpildījusi pienākumus, kas tai ir piemērojami atbilstoši šim likumam.
- 15 Tādēļ VID kompetentā pārvalde ar 2022. gada 28. marta lēmumu SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” uzlika 1 000 EUR soda naudu.
- 16 SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” minēto lēmumu pārsūdzēja VID ģenerāldirektorei, kura ar 2022. gada 15. jūnija lēmumu to atstāja negrozītu.
- 17 VID ģenerāldirektore pamatojās uz to, ka SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” saimnieciskā darbība ir juridiska veidojuma vai juridiskas personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniegšana, jo šī sabiedrība noslēgtajos nomas līgumos ir atļāvusi nomniekiem iznomātajās telpās reģistrēt savu juridisko adresi. Tādējādi saskaņā ar Likuma par novēršanu 3. pantu tā esot uzskatāma par atbildīgo subjektu.
- 18 2022. gada 15. jūlijā SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” vērsās Administratīvajā rajona tiesā (Latvija), kas ir iesniedzējtiesa, ar pieteikumu atcelt 2022. gada 15. jūnija lēmumu, pamatojoties uz to, ka tā nav atbildīgais subjekts un tāpēc tai nav jāievēro ar šo kvalifikāciju saistītās juridiskās prasības.
- 19 Konkrētāk, šī sabiedrība norāda, ka saimnieciskās darbības ietvaros tā nodarbojas ar sev piederoša nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un iznomāšanu, nesniedzot nomniekiem citus pakalpojumus. Pamatlietā aplūkotajos nomas līgumos iespēja nomniekiem reģistrēt juridisko adresi iznomātajos nekustamajos īpašumos esot paredzēta tikai kā viena no nomnieka tiesībām, turklāt noligtā nomas maksa neesot atkarīga no tā, vai nomnieks tajos ir reģistrējis juridisko adresi vai nav.

- 20 Iesniedzējtiesa norāda, ka Novēršanas likuma 1. panta pirmās daļas 10. punktā ietvertā jēdziena “juridiska veidojuma vai juridiskas personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzējs” definīcija atbilst Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punktā norādītā jēdziena “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” definīcijai.
- 21 Nedz šajā tiesību normā, nedz citās Direktīvas 2015/849 normās neesot konkretizēts, vai jēdziens “trasta vai uzņēmuma pakalpojums” ir interpretējams tādējādi, ka tas ir atsevišķs pakalpojums, kas nav no sava nekustamā īpašuma iznomāšanas darījuma izrietošs vai ar to saistāms pakalpojums.
- 22 Tomēr iesniedzējtiesa šaubās, vai nekustamā īpašuma iznomātāju var uzskatīt par “uzņēmuma pakalpojumu sniedzēju” Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta izpratnē.
- 23 Šajā ziņā šī tiesa norāda, ka saskaņā ar valsts tiesībām, lai juridisku personu vai juridisku veidojumu ierakstītu komercreģistrā, šāda lūguma pieteicējam kompetentajai iestādei jānorāda juridiskā adrese, kas lielākoties ir arī saimnieciskās darbības veikšanas vieta. Tā piebilst, ka, lai gan līdz 2021. gada 31. jūlijam, norādot juridisko adresi nomātās telpās, tā bija jāpamato ar īpašnieka piekrišanu, šāda piekrišana no 2021. gada 1. augusta vairs netiek prasīta. Tā kā pamatlietā aplūkoti nomas līgumi esot noslēgti pirms šī datuma, šajos līgumos ietverto SIA “Citadeles nekustamie īpašumi” sniegto atļauju varētu uzskatīt vienīgi par atļauju, kas sniegta valsts tiesībās noteikto prasību izpildei, nevis par atsevišķu pakalpojumu.
- 24 Turklāt saistībā ar darījumiem ar nekustamo īpašumu Direktīva 2015/849 esot piemērojama notāriem un citiem neatkarīgiem juridisko profesiju pārstāvjiem, kā arī nekustamā īpašuma aģentiem. Savukārt uzņēmuma pakalpojuma sniedzēji ir nošķirti kā atsevišķi minētās direktīvas subjekti bez saistības ar darījumiem ar nekustamo īpašumu.
- 25 Tomēr iesniedzējtiesa uzsver, ka saskaņā ar Direktīvas 2015/849 2. panta 7. punktu, novērtējot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku šā panta nolūkā, dalībvalstis pievērš īpašu uzmanību jebkurai finanšu darbībai, par kuru uzskata, ka tās būtības dēļ to jo īpaši ir iespējams izmantot vai ļaunprātīgi izmantot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai terorisma finansēšanai.
- 26 Tā kā dalībvalsts tādējādi var plaši aplūkot tādas personu veiktas darbības, kuru rezultātā var tikt sasniegts prettiesisks mērķis, šī tiesa uzskata, ka ir arī iespējams, ka gadījumā, kad nekustamā īpašuma iznomātājs iznomā savu nekustamo īpašumu nomniekam, kurš tajā reģistrē juridisko adresi un veic saimniecisko darbību, iznomātājs jāuzskata par trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzēju, lai samazinātu iespēju, ka pēdējais minētais varētu tikt iesaistīts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas darbībās.
- 27 Visbeidzot rodots jautājums arī par to, vai par “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzēju” Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta izpratnē ir uzskatāma jebkura persona, kas iznomā savu nekustamo īpašumu, tostarp fiziska persona, jo tas nozīmētu, ka uz šo fizisko personu būtu attiecināmas tās pašas prasības, kuras piemērojamas juridiskai personai vai juridiskam veidojumam.

28 Šajos apstākļos Administratīvā rajona tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīvas 2015/849 [3]. panta 7. punkta c) apakšpunktā noteiktais jēdziens “uzņēmuma pakalpojuma sniedzējs” ir interpretējams tādējādi, ka tas ir atsevišķs pakalpojums, kas nav no sava nekustamā īpašuma iznomāšanas darījuma izrietošs vai ar to saistāms pakalpojums, neatkarīgi no tā, vai [iznomātājs] ir devis vai nē nomniekam piekrišanu iznomātajā nekustamajā īpašumā reģistrēt juridisko adresi un veikt darījumus[?]”
- 2) Ja atbilde uz iepriekš minēto jautājumu ir noliedzīga, vai Direktīvas 2015/849 [3]. panta 7. punkta c) apakšpunktā noteiktais jēdziens “uzņēmuma pakalpojuma sniedzējs” ir interpretējams tādējādi, ka gadījumos, kad nekustamo īpašumu iznomā fiziska persona, uz to ir attiecināmas tās pašas prasības, kas juridiskai personai vai juridiskās personas veidojumam, neatkarīgi no faktiskajiem apstākļiem, piemēram, īpašumā esošo un iznomāto nekustamo īpašumu skaita, nekustamā īpašuma iznomāšana nav saistīta ar saimniecisko darbību vai citiem apstākļiem[?]”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 29 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta c) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz tāda nekustamā īpašuma īpašnieku–iznomātāju, kurā nomnieks ar šī iznomātāja piekrišanu reģistrē savu juridisko adresi un veic darījumus.
- 30 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedums, 2022. gada 17. novembris, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, 81. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 31 Direktīvas 2015/849 galvenais mērķis, kā izriet no tās nosaukuma un tās 1. panta 1. un 2. punkta, ir novērst finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai (spriedums, 2022. gada 17. novembris, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 32 Konkrētāk, Direktīvas 2015/849 normas, kurām ir preventīvs raksturs, ir vērstas uz to, lai, izmantojot uz riska faktoru balstītu pieeju, izveidotu preventīvu un atturošu pasākumu kopumu, kas ļauj efektīvi cīnīties pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu ar mērķi, kā izriet no šīs direktīvas 1. apsvēruma, novērst situāciju, kurā nelikumīgas izcelsmes naudas plūsma var kaitēt Savienības finanšu sektora integritātei, stabilitātei un reputācijai un apdraudēt tās iekšējo tirgu un starptautisko attīstību (spriedums, 2022. gada 17. novembris, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 33 Šajā ziņā Direktīvas 2015/849 2. pantā ir uzskaitīti subjekti, kuriem šī direktīva ir piemērojama tādēļ, ka tie piedalās darījuma vai finansiālas darbības veikšanā.

- 34 Tātad saskaņā ar minētās direktīvas 2. panta 1. punkta 3. apakšpunkta c) punktu tā ir piemērojama tostarp trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējiem, kas nav ietverti 2. panta 1. punkta 3. apakšpunkta a) vai b) punktā.
- 35 Saskaņā ar Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta c) apakšpunktu šajā direktīvā “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” ir jebkura persona, kas veic “juridiskās adreses, darījumdarbības, korespondences vai administratīvās adreses un citu saistītu pakalpojumu nodrošināšan[u] sabiedrībai, pilnsabiedrībai vai citai juridiskai personai vai juridiskam veidojumam”, turklāt šiem pakalpojumiem jābūt sniegtiem darījumdarbības ietvaros un trešai personai.
- 36 Šajā ziņā jānorāda, ka Direktīvā 2015/849 nav ietverta neviena šajā tiesību normā minētā “juridiskās adreses, darījumdarbības, korespondences vai administratīvās adreses” nodrošināšanas pakalpojuma definīcija.
- 37 Jēdziens “juridiskā adrese” parasti apzīmē juridiskas personas adresi – kā tā definēta tās statūtos vai citā līdzvērtīgā dokumentā. Lai izveidotu juridisku personu, parasti jānosaka šāda adrese, kā tas, piemēram, attiecībā uz juridiskām personām, kas ietilpst Direktīvas 2017/1132 piemērošanas jomā, norādīts tās 4. panta a) punktā. Šajā tiesību normā paredzēts, ka norādei par juridisko adresi jābūt vai nu attiecīgās juridiskās personas statūtos, vai tās dibināšanas dokumentā, vai arī atsevišķā dokumentā, kas tiek publicēts.
- 38 Turklāt, tā kā juridiskās adreses noteikšanai ir nepieciešams norādīt ne tikai vietu, bet arī precīzu adresi, kā tas, šķiet, paredzēts šajā lietā piemērojamajās Latvijas tiesībās, šādi norādītā juridiskā adrese, kā ģenerālvokāts atzīmējis secinājumu 36. punktā, nodrošina kontaktpunktu profesionāliem un administratīviem mērķiem kā, piemēram, darījumdarbības, korespondences vai administratīvā adrese, kura it īpaši var tikt izmantota korespondences piegādei.
- 39 Tātad pakalpojums, ko veido “juridiskās adreses, darījumdarbības, korespondences vai administratīvās adreses” nodrošināšana Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta c) apakšpunkta izpratnē, nozīmē – kā ģenerālvokāts arī ir norādījis secinājumu 37. un 38. punktā – šāda kontaktpunkta nodrošināšanu, un tā atšķiras no pakalpojuma, ko veido nekustamā īpašuma vienkārša iznomāšana.
- 40 Proti, pirmkārt, nekustamā īpašuma nomas priekšmets principā ir tikai apņemšanās nodot šo īpašumu personas rīcībā pret nomas maksas samaksu. Otrkārt, tāda pakalpojuma izmantošana, ko veido juridiskās adreses vai darījumdarbības, korespondences vai administratīvās adreses nodrošināšana, nekādā ziņā nenozīmē nomas līguma noslēgšanu par nekustamo īpašumu un parasti ietver tādu papildu pakalpojumu sniegšanu kā administratīvo dokumentu piegāde.
- 41 Sakārtojuma saikļa “un” izmantošana Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta c) apakšpunkta formulējumā, kurā ir atsauce uz “citu saistītu pakalpojumu” nodrošināšanu, apstiprina interpretāciju, saskaņā ar ko tikai ar nekustamā īpašuma nodošanu rīcībā, pat ja tas tiek izmantots, lai iegūtu “juridisko adresi, darījumdarbības, korespondences vai administratīvo adresi”, nepietiek, lai kvalificētu iznomātāju kā “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzēju”.
- 42 Turklāt apstākli, ka iznomātājs nomas līgumā izsaka piekrišanu tam, ka nomnieks var reģistrēt savu juridisko adresi attiecīgajā nekustamajā īpašumā, pašu par sevi nevar uzskatīt par “saistītu pakalpojumu” šīs tiesību normas izpratnē.

- 43 Proti, pirmkārt, kā rakstveida apsvērumos norādījusi Komisija, nekustamā īpašuma nomas līguma kontekstā tiesības izmantot šī īpašuma adresi kā juridisko adresi ir tikai blakus tiesības, kas izriet no galvenā pakalpojuma. Tas pats attiecas uz tiesībām izmantot šo adresi kā darījumdarbības, korespondences vai administratīvo adresi. Otrkārt, klauzulas, kurā izteikta iznomātāja piekrišana minētā īpašuma izmantošanai šim konkrētajam mērķim, iekļaušana nomas līgumā var tikt izskaidrota, kā tas ir šajā lietā, ar juridisku pienākumu pierādīt šādu piekrišanu.
- 44 Runājot par kontekstu, kādā iekļaujas Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta c) apakšpunkts, kā norādīts šī sprieduma 34. punktā, šī direktīva saskaņā ar tās 2. panta 1. punkta 3. apakšpunkta c) punktu tostarp ir piemērojama trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējiem kā atbildīgajiem subjektiem.
- 45 Kā izriet no Direktīvas 2015/849 2. panta 1. punkta 3. apakšpunkta b) punkta i) apakšpunkta un d) punkta, atbildīgie subjekti ir arī notāri un citi neatkarīgi juridisko profesiju pārstāvji, ja tie piedalās darījumā ar nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma vai saimniecisku vienību pirkšanas un pārdošanas darījumu plānošanā vai veikšanā savu klientu labā, kā arī nekustamā īpašuma aģenti, tostarp gadījumos, kad tie rīkojas kā nekustamā īpašuma nomas starpnieki.
- 46 Atšķirībā no pēdējiem minētajiem atbildīgo subjektu veidiem Direktīva 2015/849 “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzēja” statusu nesaista ar darījumiem ar nekustamo īpašumu. Turklāt Savienības likumdevējs nav iekļāvis – ne vispārīgi, ne pat tikai ar zināmiem nosacījumiem – nekustamā īpašuma iznomātājus starp šīs direktīvas 2. panta 1. punktā minētajiem atbildīgajiem subjektiem.
- 47 Turklāt arī citi “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzēju” sniedzamie pakalpojumi, kas uzskaitīti šīs direktīvas 3. panta 7. punkta a)–e) apakšpunktā, nav saistīti ar darījumiem ar nekustamo īpašumu.
- 48 Tomēr jāpiebilst, ka ar Direktīvu 2015/849 ir veikta tikai minimāla saskaņošana, jo ar tās 5. pantu dalībvalstīm ir atļauts pieņemt vai saglabāt spēkā stingrākus noteikumus, ciktāl šo noteikumu mērķis ir stiprināt cīņu pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu, ievērojot Savienības tiesību aktus (spriedums, 2022. gada 17. novembris, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, 46. punkts).
- 49 Turklāt atbilstoši Direktīvas 2015/849 4. panta 1. punktam dalībvalstis saskaņā ar pieeju, kas balstīta uz riska faktoru, nodrošina, ka šīs direktīvas darbības joma pilnīgi vai daļēji tiek attiecināta uz tām profesijām un uzņēmumu kategorijām, kas nav minētās direktīvas 2. panta 1. punktā uzskaitītie atbildīgie subjekti, bet kas veic darbības, kuras ir īpaši piemērotas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai terorisma finansēšanai. Direktīvas 2015/849 4. panta 2. punktā šajā kontekstā ir paredzēts, ka tad, ja kāda dalībvalsts attiecinā šīs direktīvas darbības jomu uz citām profesijām vai uzņēmumu kategorijām, kas nav minētas tās 2. panta 1. punktā, tā par savu lēmumu paziņo Komisijai.
- 50 Šajā lietā, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošo informāciju, šķiet, ka attiecībā uz tādu nekustamo īpašumu īpašniekiem–iznomātājiem, kuros nomnieki ar iznomātāju piekrišanu reģistrē juridisko adresi un veic darījumus, Latvijas likumdevējs nav nedz pieņēmis stingrākus noteikumus Direktīvas 2015/849 5. panta izpratnē, nedz arī paplašinājis šīs direktīvas piemērošanas jomu, pamatojoties uz tās 4. panta 1. punktu. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai tas tā patiešām ir.

- 51 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2015/849 3. panta 7. punkta c) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka uz tāda nekustamā īpašuma īpašnieku–iznomātāju, kurā nomnieks ar šī iznomātāja piekrišanu reģistrē savu juridisko adresi un veic darījumus, šī iemesla dēļ vien jēdziens “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” šīs tiesību normas izpratnē nav attiecināms.

Par otro jautājumu

- 52 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, otrais jautājums nav jāizskata.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 53 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīvu (ES) 2018/843, 3. panta 7. punkta c) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

uz tāda nekustamā īpašuma īpašnieku–iznomātāju, kurā nomnieks ar šī iznomātāja piekrišanu reģistrē savu juridisko adresi un veic darījumus, šī iemesla dēļ vien jēdziens “trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzējs” šīs tiesību normas izpratnē nav attiecināms.

Arabadjiev

von Danwitz

Xuereb

Kumin

Ziemele

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2024. gada 18. aprīlī.

Sekretārs

A. Calot Escobar

Palātas priekšsēdētājs

A. Arabadjiev